

Cuntradicziuns svizras

Politica interiura e segirezza europeica

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Noss federalissem garantescha tenutas e decisziuns multifaras. Ma mingatant maina ina tala diversidad a cuntradicziuns. Lura ston ins sclerir la dumonda: Tge vul atgnamain la Svizra?**

I vegn endament immediat in exempel che dat da patratgar al mund politic dapi ils 9 da favrer 2014: Lain nus limitar l'immigraziun segund la votaziun federala da lez di, ubain pruvar da mantegnair las cunvegns bilaterals cun l'Uniun europeica (UE), pia la libra circulaziun da persunas? Ina resposta che cuntenta ina maioritad n'han ins anc betg chattà; perquai na datti anc nagina lescha d'applicaziun per la nova disposiziun constituiziunala. Il nov art. 121a 2 tuna: «Il dumber da permissiuns a persunas estras per la dimora en Svizra vegn limità cun dumbers maximalis e cun contingents annuals. Ils dumbers maximalis valan per tut las permissiuns dal dretg da persunas estras inclusiv ils fatgs d'asil.»

Restabilir la pasch en Ucraina

La Svizra duai pia fixar dumbers maximalis per persunas estras che dastgan star en Svizra, e lezzas limitaziuns duain valair era per requirerent(a)s d'asil. Ma quants da quels datti en Svizra? La «NZZ am Sonntag» dals 15 da november 2014 respunda: «Tranter 2009 e 2013 han 105 000 umans inoltrà üna dumonda d'asil, pia var 13 000 requirerents per milliun d'avdants, sco ch'i han num en la documentaziun da l'Uniun europeica (UE). En la medema perioda hai dà en Malta passa 21 000 requirerents per milliun d'avdants, en Svezia strusch 20 000; la cifra totala per lezs tschintg onns era da var 340 000 per la Germania, 290 000 per la Frantscha, 180 000 per la Svezia e 130 000 per la Belgia.» La

Frantscha per exempel, cun ses 64 milliuns olmas (senza ils intschess d'ulamar) patescha da generaziuns entiras d'immigrads africans che furman cumanzas parallelas a l'ur da la societad franzosa; ma ils asilants sco tals na paran betg da far quità. Curius: La societad franzosa è malsauna, cun sia economia e sias finanzas na vai betg bain, ses president François Hollande è pauc popular, ma lez ha tuttina fatg part da las lungas tractativas da notg a Minsc cun chanceliera Angela Merkel e lur collegas Petro Olexijovitsch Poroschenko e Vladimir Vladimirovitsch Putin per pruvar da restabilir pasch e segirezza en Ucraina. Quai ha impressiunà Gret Haller, anteriura ambassadura svizra tar il Cussegl da l'Europa ed anteriura responsabla per ils dretgs umans en Bosnia-Erzegovina. Sco parsura da la Societad svizra da politica exteriura ha'la intulà ses editorial da favrer: «La politica da segirezza da l'UE vala era per la Svizra.» I suonda la quintessenza da l'essai.

L'UE ha surpiglià il cumbat diplomatic

L'autura entschaiva: «Quai era ina situaziun straordinaria. Ins na pudeva betg pli snegar che la Russia sustegniva l'avanzada dals rebels en l'Ucraina da l'ost. En America clamav'ins adina pli dad aut suenter furniziuns d'armas a l'Ucraina (...). Ils exponents da l'UE han stuì agir. Il president franzos e la chanceliera tudestga han tractà da notg, deschet uras a la lunga, cun ils presidents da la Russia e da l'Ucraina. Er ils ministers da l'exteriur eran là, cun la gruppa da contact manada da l'ambassadura svizra Heidi Tagliavini. Lezza negoziaziun muntava che l'UE, per l'emprima giada, surpigliava la direcziun en in conflict geopolitic fitg impurtant; ella ha pia remplazzà ils Stadis unids (...). Sche lez-

za cunvegna da Minsc na gartegia betg, datti mo ina pussaivladad: Negoziar vianavant! Sche l'UE rinforza sias sancziuns economicas, po'la metter en dumonda la survivenza politica da president Putin. Ma lez, sche Washington furnescha armas a l'Ucraina, survegn il pretext ideal per guntgir la strategia economica e duvra ses davos trumf, l'unic sector nua che la Russia è anc adina ina pussanza mundiala, numnadamain la forza militar. Ils exponents da l'UE han fatg da las tuttas per impedir quai. En lezza lunga notg da tractativas gievi schizunt per impedir ina guerra da substituziun, ordvart privlusa, tranter ils protagonistas da la guerra freida, e quai perfin en Europa. La chanceliera tudestga ed il president franzos han insurma preservà la segirezza da noss continent.» Lur partenadi a Minsc ha fatg endament a la «Frankfurter Allgemeine Zeitung» quel da la cuschinunza cun il camarier (editorial «Köchin und Kellner» dals 6 da mars, p. 1). In editorial da «The Economist» (Londra) dals 7 da mars titulescha: «The world faces a growing threat of nuclear conflict» («En il mund crescha il privel d'in conflict nuclear», p. 9). Gret Haller confrunta la gronda smanatscha d'ina guerra sanguinusa en Europa cunter la Russia (var 143 milliuns olmas) cun ils quitads «made in Switzerland» da la politica federala areguard l'applicaziun legislativa dal nov artitgel constituiziun 121a: «Ils exponents da nos dus gronds pajais limitrofs han fatg il pussaivel, uras a la lunga, per garantir la segirezza da l'Europa, pia era quella da la Svizra; questa entant n'ha chattà nagina meglra activitad che la retschertga d'in tric per s'isolar dal pensum cuminaivel europeic, oramai surpiglià da l'UE: [Dar albiert als fugitivs].»